

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОВОЧІВНИЦТВА І БАШТАННИЦТВА

Методичні вказівки
до виконання практичних занять та самостійної роботи з дисципліни

**«ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА
ТЕХНОЛОГІЙ В АГРОНОМІЇ»**

напрямок підготовки **доктор філософії**
у галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство»,
спеціальність 201 «Агрономія»

Розглянуто та затверджено засіданні
групи забезпечення спеціальності 201
Агрономія
протокол № 6 від «22» вересня 2021 р.

Селекційне – 2021 р.

Методичні вказівки до виконання практичних та самостійної роботи із дисципліни: **«Економічна оцінка технологій в агрономії»** за напрямом підготовки - доктор філософії у галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство», спеціальність 201 «Агрономія».

Укл. Рудь В.П. Селекційне: ІОБ НААН, 2021. 28 с.

Навчальне видання

Методичні вказівки до виконання практичних занять та самостійної роботи із дисципліни **«Економічна оцінка технологій в агрономії»** за напрямом підготовки - доктор філософії у галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство», спеціальність 201 «Агрономія».

© Рудь В.П., 2021 р.
©ІОБ НААН, 2021 р.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета проведення практичних занять з навчальної дисципліни «**Економічна оцінка технологій в агрономії**»- надання здобувачеві (аспіранту) теоретичних і практичних знань щодо ефективності використання сучасних інноваційних технологічних рішень в овочівництві.

Завдання практичних занять полягають в набутті аспірантами (здобувачами) теоретичних і практичних навичок при освоєнні навчальної дисципліни, професійної підготовки з питань пріоритетного розвитку галузі овочівництва, використання досвіду передових країн у цьому напрямку, засвоєння основних методологічних підходів щодо формування моделей конкурентоздатного наукового продукту, планування проведення комплексних досліджень, які забезпечать науковий супровід виробництва овочів, оцінці ефективності від освоєння новітніх технологій.

У результаті проведення практичних занять здобувачі оволодіють сучасними тенденціями і напрямками розвитку аграрної науки та теоретичними знаннями з економічної оцінки технологій в агрономії; отримають практичні навички щодо застосування та економічної оцінки технологій в агрономії та використання баз даних і ресурсів мережі Інтернет для пошуку даних Держкомстату України, вирішення завдань професійної діяльності; зможуть самостійно формувати актуальність, новизну, напрями та завдання досліджень, вибір шляхів їх наукового та методичного супроводу; критично узагальнювати отримані результати, формувати наукові висновки і практичні рекомендації; оволодіють правилами і засобами представлення отриманих результатів науково-дослідної роботи до оприлюднення науковій спільноті.

Здобувачі повинні **знати** проблеми розвитку галузі овочівництва, пріоритетні напрями та тенденції розвитку галузі овочівництва; теоретичні основи ефективного використання продуктивного потенціалу овочевих рослин; економічні основи дослідної справи; принципи функціонування технологій різного спрямування і їх вплив на ефективність виробництва; підходи до розробки технологічних процесів і операцій в агрономії; основні підходи до застосування та економічної оцінки технологій в агрономії; бази даних і ресурсів мережі Інтернет для пошуку даних Держкомстату України, вирішення завдань професійної діяльності; правила представлення отриманих результатів науково-дослідної роботи до оприлюднення науковій спільноті.

Після проведення практичних занять здобувачі повинні **вміти** працювати з джерелами інформації для визначення пріоритетних напрямків розвитку галузі; формувати стратегію проведення досліджень на перспективу; визначати методiku поточних досліджень; розробляти принципово нові підходи щодо проведення досліджень; всебічно та фундаментально аналізувати наукові результати з можливістю їх подальшого удосконалення та впровадження.

Згідно з вимогами навчальної дисципліни здобувач наукового ступеня доктора філософії (аспірант) буде **володіти**: методикою супутніх економічних досліджень при закладанні вегетаційних, польових дослідів; вмінням використання баз даних і ресурсів мережі Інтернет для пошуку даних Держкомстату України, вирішення завдань професійної діяльності; методикою роботи з таблицями в програмі Microsoft Excel; методикою складання технологічної карти на вирощування овочевої культури; методикою калькулювання витрат на вирощування овочевої культури; методикою обрахунку нормативу собівартості на вирощування овочевої культури; прийомами економічної оцінки економічної ефективності вирощування окремих овочевих культур; методикою розрахунку економічного ефекту від впровадження окремого інноваційного елементу технології в агрономії.

До початку практичних занять здобувачі мають вивчити відповідний теоретичний матеріал за підручниками, конспектами лекцій та іншою рекомендованою літературою, ознайомитися зі змістом і порядком виконання практичної роботи з даної теми. Виконання практичних робіт оформлюється у вигляді письмового тесту і подається викладачеві для перевірки в кінці заняття.

Оцінки, отримані здобувачем за окремі практичні заняття, враховуються при виставленні підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання практичних занять

Виконання лабораторних робіт оцінюється у 0-2 балів (за одне заняття).

0 балів – відсутність на занятті;

1,0 бал – об'єм робіт не виконаний у повному обсязі;

1,5 бали – об'єм робіт виконаний у повному обсязі але допущені незначні помилки, які підлягають корекції;

2 бали – об'єм робіт виконаний у повному обсязі, помилки відсутні.

2. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовний модуль 1. «Наукові засади формування та функціонування галузі овочівництва» (12 годин)

Практичне заняття № 1

(до Теми 2) «Законодавче та наукове забезпечення галузі овочівництва. Нормативно-правові акти». (2 год.)

Мета роботи:

1. Ознайомлення із законодавчими тенденціями і закономірностями розвитку сучасного овочівництва та аграрного комплексу в умовах інноваційних досягнень;

2. Ознайомлення з інноваційними програмами і проектами розвитку овочівництва у межах регіональної стратегії інноваційного розвитку.

Практичне завдання:

1. Набуття навичок пошуку документів в Інформаційно-пошуковій системі "Законодавство України" за темою дисертації.

2. Провести аналіз законодавчих актів і Законів України за темою дисертації для літературного огляду дисертаційної роботи.

Тестове завдання для перевірки знань за темою 2 Практичного заняття «Законодавче та наукове забезпечення галузі овочівництва. Нормативно-правові акти».

№ п/п	Питання	Можливі варіанти відповідей	Варіант відповіді
1	Правова основа аграрного права	1. Верховна Рада України 2. Конституція України 3. Земельний кодекс України 4. Указ Президента 5. Розпорядження по підприємству 6. Акт «Про впровадження НДР у виробництво»	+, -
2	Принципи аграрного права	1. Принцип верховенства права; 2. Принцип невтручання держави в аграрно-господарську діяльність суб'єктів, які займаються виробництвом, переробкою та реалізацією аграрної продукції; 3. Принцип всебічної охорони прав власності 4. Принцип забезпечення продовольчої безпеки держави, 5. Принцип самозбереження	+, -
3	Основні джерела аграрного права	1. Закони 2. Підзаконні правові акти	+, -

		3. Кодекс 4. Статут підприємства 5. Акти місцевих органів державної влади та місцевого самоврядування 6. Колективний договір підприємства	
4	До первинних джерел законодавчої інформації належать	1. Монографії 2. Енциклопедії 3. Дисертації 4. Періодичні видання 7. Інтернет 8. Українська газета «Голос України»	+, -
5	Укладачі Законів	1. Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (Food and Agriculture Organization of the United Nations) 2. Міністерство аграрної політики та продовольства України. 3. Конституція України 4. Національна академія аграрних наук України	
6	Класифікація джерел аграрного права за ступенем врахування специфіки аграрних правовідносин	1. Уніфіковані (загальні) 2. Диференційовані 3. Імперативні 4. Санкціоновані	+, -
7	До яких Законів належать дані Закони за предметом регулювання? - уніфіковані (загальні акти) (варіант відповіді - А); - диференційовані (спеціальні акти) (варіант відповіді - В)	1. Закон України «Про насіння і садивний матеріал» 2. Закон України «Про зерно та ринок зерна в Україні» 3. Закон України «Про сільськогосподарську кооперацію» 4. Земельний кодекс України 5. Закон України «Про охорону прав на сорти рослин»	А, В
8	Які Закони регулюють галузь овочівництва	1. Закон України «Про насіння і садивний матеріал» 2. Закон України «Про зерно та ринок зерна в Україні» 3. Закон України «Про сільськогосподарську кооперацію» 4. Земельний кодекс України 5. Закон України «Про охорону прав на сорти рослин» 6. Закон України «Про колективні договори і угоди» 7. Закон України «Про карантин рослин» 8. Закон України «Про племінну справу у тваринництві» 9. Закон України «Про державні цільові програми»	+, -
9	Державні цільові програми поділяються на:	Загальнодержавні 1. Галузеві 2. Регіональні 3. Районні	+, -

Тест зараховується за наявності 6 правильних відповідей.

Практичне заняття № 2

(до Тем 3) «Тенденції розвитку світового та національного овочевого ринку. Динаміка змін». (2 години).

Мета роботи:

1. Ознайомитися із тенденціями розвитку галузі овочівництва в Україні, світі та країнах СНД за період 2000-2020 рр.

2. Вивчити динаміку показників зміни посівних площ, валових зборів та рівня урожайності за період 2000-2020 рр.

Практичне завдання:

1. Набуття навичок щодо проведення аналізу основних показників та темпів росту за період 2000-2020 рр.

2. Аналіз причин.

Тестове завдання для перевірки знань за темою 3 Практичного заняття

«Тенденції розвитку світового та національного овочевого ринку. Динаміка змін».

№ п/п	Питання	Можливі варіанти відповідей	Варіант відповіді
1	Яка посівна площа під овочами в Україні, тис. га	1. 350 тис. га 2. 400 тис. га 3. 450 тис. га 4. 500 тис. га 5. 600 тис. га	+, -
2	Які валові збори овочевих культур в Україні, млн. т	1. 3 млн т 2. 5 млн т 3. 7 млн т 4. 9 млн т 5. 15 млн. т	+, -
3	Який рівень урожайності овочевих культур в Україні, т/га	1. 2 т/га 2. 20 т/га 3. 200 т/га	+, -
4	У скільки збільшилась посівна площа під овочевими культурами в Україні за період 2000-2020 рр.	1. у 0,5 рази 2. у 0,8 рази 3. у 1,7 рази 4. у 1,9 рази 5. у 2 рази	+, -
5	У скільки збільшились валові збори овочевих культур в Україні за період 2000-2020 рр.	1. у 0,5 рази 2. у 0,8 рази 3. у 1,7 рази 4. у 1,9 рази 5. у 2 рази	+, -
6	У скільки збільшився рівень урожайності овочевих культур в Україні за період 2000-2020 рр.	1. у 0,5 рази 2. у 0,8 рази 3. у 1,7 рази 4. у 1,9 рази 5. у 2 рази	+, -
7	Яка посівна площа під овочами в Європі, млн. га	1. 0,350 млн га 2. 1 млн га 3. 3 млн га 4. 4 млн га 5. 40 млн га	+, -
8	Які валові збори овочевих культур в Європі, млн. т	1. 0,96 млн т 2. 9,6 млн т 3. 96 млн т 4. 960 млн т	+, -
9	Який рівень урожайності овочевих культур в Європі, т/га	1. 2,3 т/га 2. 23 т/га 3. 230 т/га	+, -
10	Яка посівна площа під овочами в Світі, млн. га	1. 0,58 млн га 2. 5,8 млн га 3. 58 млн га	+, -
11	Які валові збори овочевих культур в Світі, млн. т	1. 96 млн т 2. 113,6 млн т 3. 1136 млн т	+, -
12	Який рівень урожайності овочевих культур в Світі, т/га	1. 19,5 т/га 2. 20,5 т/га 3. 22,5 т/га 4. 23,5 т/га	+, -

Тест зараховується за наявності 8 правильних відповідей.

Практичне заняття 3

(до Тем 4) Роль галузі овочівництва в системі продовольчого ринку. Баланси споживання і виробництва овочевої продукції в Україні. (2 години).

Мета роботи:

1. Ознайомитися із поняттям «Продовольча безпека» і індикаторами продовольчої безпеки
2. Ознайомитися із методикою складання зведеного прогнозного балансу та споживання овочів.

Практичне завдання:

1. Набуття навичок щодо розрахунку рівня продовольчої безпеки України
2. Аналіз причин.

Тестове завдання для перевірки знань за темою 4 Практичного заняття «Роль галузі овочівництва в системі продовольчого ринку. Баланси споживання і виробництва овочевої продукції в Україні»

№ п/п	Питання	Можливі варіанти відповідей	Варіант відповіді
1	Продовольча безпека – це:	1. Захищеність життєвих інтересів людини, яка виражається в гарантуванні державою безперервного економічного доступу людини до продуктів харчування з метою підтримання її звичайної життєвої діяльності. 2. Система установ, методів і ресурсів, головним завданням якої є координація та управління виробництвом, сферами переробки та зберігання овочевої продукції на основі обмінних процесів з метою задоволення споживчих потреб її громадян	+, -
2	Основні джерела даних для розрахунку індексу продовольчої безпеки	1. Держкомстат 2. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України 3. Дані сільськогосподарських підприємств	+, -
3	Складові глобального індексу продовольчої безпеки	1. Економічна доступність (також цінова доступність, фінансова доступність) 2. Фізична доступність (також наявність) 3. Якість та безпечність 4. Природні ресурси та стійкість	+, -
4	Індикатор економічної доступності продуктів	1. Відношення витрат населення на харчування до сукупних витрат 2. Відношення витрат населення на харчування до сукупних витрат у процентному відношенні 3. Відношення сукупних витрат до витрат населення на харчування	+, -
5	Граничний (пороговий) критерій економічної доступності продуктів виражається у:	1. відсотках 2. градусах 3. кг	+, -

6	Рациональна норма споживання овочевих і баштанних (за даними МОЗ) на 1 людину	1. 134 кг 2. 161 кг 3. 163 кг	+, -
7	Мінімальна норма споживання овочевих і баштанних (за даними МОЗ) на 1 людину	1. 100 2. 105 3. 110	+, -
8	Баланс споживання включає показники	1. Споживання, виробництво, реалізація 2. Фонд виробництва, зміна на кінець року, імпорт, експорт, витрачено на корм, витрачено на садіння, втрати, фонд споживання 3. Фонд споживання, фонд виробництва	+, -

Тест зараховується за наявності 5 правильних відповідей.

Практичне заняття № 4

(до Тем 5). *Світовий розвиток та сучасний стан розвитку галузі насінництва. Логістика, оператори ринку. (2 години).*

Мета роботи:

1. Ознайомитися із сучасним станом розвитку галузі насінництва на національному та світовому рівнях.

Практичне завдання:

1. Набуття навичок щодо аналізу основних операторів ринку, експортно-імпортних операцій, напрямів ефективного розвитку насінництва.

2. Шляхи підвищення ефективності виробництва насіння. Аналіз причин.

Тестове завдання для перевірки знань за темою 5 Практичного заняття

«Світовий розвиток та сучасний стан розвитку галузі насінництва.

Логістика, оператори ринку.

№ п/п	Питання	Можливі варіанти відповідей	Варіант відповіді
1	Особливості виробництва насіння овочів	1. Високі труллові витрати 2. Низькі труллові затрати 3. Високі втрати продукції при зберіганні	+, -
2	Частка вітчизняного насіння у загальному насіннєвому овочевому ринку	1. 10% 2. 20% 3. 30% 4. 50% 5. 100%	+, -
3	Валовий збір насіння однорічних овочевих культур в Україні складає:	1. 0.24 тис. ц 2. 2.4 тис. п 3. 24,4 тис. ц	+, -
4	Валовий збір насіння дворічних овочевих культур в Україні складає:	1. 0.5 тис. п 2. 5.0 тис. п 3. 50,0 тис. ц	+, -
5	Посівна площа під насінниками однорічних овочевих культур в	1. 0.24 тис. ц 2. 2.4 тис. п 3. 24,4 тис. ц	+, -

	Україні складає:		
6	Посівна площа під насінниками дворічних овочевих культур в Україні складає:	1. 0,1 тис. га 2. 1,0 тис. га 3. 10,0 тис. га	+, -
7	Обсяг імпорту насіння в Україну складає	1. 5 тис. т 2. 50 тис. т 3. 500 тис. т	+, -
8	Інститут та дослідна мережа вирощує насіння:	1. до базового 0,5; базового 2,5, сертифікованого 6 т 2. до базового 5; базового 25, сертифікованого 60 т	+, -

Тест зараховується за наявності 5 правильних відповідей.

Практичне заняття № 5

(до Тем 6). Регіональні, зональні та структурні зміни у виробництві основних овочевих культур. Аналіз причин. (4 години).

Мета роботи:

1. Ознайомитися із сучасними тенденціями та особливостями розвитку ринків окремих овочевих культур.

Практичне завдання:

1. Визначити частки окремих овочевих культур в системі овочевого ринку.
2. Встановити причини.

Тестове завдання для перевірки знань за темою 6 Практичне заняття

«Регіональні, зональні та структурні зміни у виробництві основних овочевих культур. Аналіз причин»

№ п/п	Питання	Можливі варіанти відповідей	Варіант відповіді
1	Розрізняють зони овочевої продукції за виробничим принципом:	1. Приміська 2. Сировинна 3. Глибинна 4. Історична 5. Природно-економічна 6. Територіальна 5. Робоча	+, -
2	Частка Лісостепу у загальних посівних площах овочевих і баштанних культур займає:	1. 7% 2. 30% 3. 70%	+, -
3	Частка помідору у загальних валових зборах овочевих і баштанних культур займає:	1. 2% 2. 7% 3. 20%	+, -
4	Урожайність помідору відкритого ґрунту у сільськогосподарських підприємствах складає	1. 0,8 т/га 2. 8 т/га 3. 80 т/га	+, -
5	Найбільші обсяги виробництва помідорів відкритого ґрунту сконцентровані в областях:	1. Херсонській, Харківській 2. Херсонській, Миколаївській 3. Херсонській, Одеській	+, -
6	Виробництво буряку столового в Україні складає:	1. 9 тис. т	+, -

		2. 90 тис. т 3. 900 тис. т	
7	Частка Лісостепу у загальних посівних площах буряку столового займає:	1. 4,6 % 2. 46 %	+, -
8	Найбільше огірку відкритого і захищеного ґрунту виробляють області	1. Херсонська, Закарпатська, Харківська 2. Київська, Дніпропетровська, Вінницька 3. Львівська, Тернопільська, Житомирська	+, -
9	Посівні площі під помідором відкритого ґрунту у зоні Лісостепу за період 1990-2020 рр. (тис. га)	1. Зростають 2. Знижуються 3. Без змін	
10	Посівні площі під помідором відкритого ґрунту у зоні Степу за період 1990-2020 рр. (тис. га)	1. Зростають 2. Знижуються 3. Без змін	

Тест зараховується за наявності 7 правильних відповідей.

Змістовний модуль 2. «Калькулювання витрат, нормативи собівартості, бізнес-планування»

Практичне заняття № 6

(до Теми 11) Удосконалення цінового механізму в ринкових умовах. Нормативи собівартості (4 години).

Мета роботи:

1. Ознайомитися із особливостями встановлення ціни на овочеву продукцію.
2. З'ясувати роль факторів ціноутворення (базові, кон'юнктурні, регулюючі).

Практичне завдання:

1. Здобути практичні навички при застосуванні нормативного методу встановлення ціни.

Тестове завдання для перевірки знань за темою 11 Практичного заняття
«Удосконалення цінового механізму в ринкових умовах. Нормативи собівартості»

№ п/п	Питання	Можливі варіанти відповідей	Варіант відповіді
1	Види цін залежно від порядку ціноутворення, рівня втручання держави і прав суб'єктів господарювання	1. Вільні, фіксовані та регульовані ціни 2. Роздрібні, оптові, мінімальні	+, -
2	Частиною 3 статті 189 Господарського кодексу України визначено, що суб'єкти господарювання використовують у своїй діяльності	1. Вільні, державні 2. Роздрібні, оптові	+, -
3	Способи державного регулювання цін	1. Фіксовані, граничні, нормативні 2. Роздрібні, оптові	
4	Види цін за орієнтацією об'єкт діяльності	1. Ціна виробника 2. Ринкова ціна 3. Статистична 4. Споживча 5. Мінімальна	+, -
5	Територіальна варіація цін на овочі за регіонами України за останні 3 роки складає:	1. 0,45% 2. 4,5% 3. 45 %	+, -
6	З орієнтацією на витрати виробництва ціна встановлюється	1. З використанням повних та граничних витрат на виробництво.	+, -

		2. З орієнтацією на попит і пропозицію	
7	З орієнтацією на рівень рентабельності ціна встановлюється	1. Як порівняння розмірів маржинального прибутку при різних значеннях цін та обсягах виробництва продукції з ціллю максимізації показників ефективності. 2. Як найбільш максимальна ціна на ринку	+, -
8	Основою для встановлення нормативної ціни на овочеву продукцію є:	1. Технологічна карта 2. Норматив собівартості 3. Ринкова ціна	+, -
9.	Якому методу планування відповідає така характеристика як «проведення випробувань для визначення необхідних даних для розрахунку тих чи інших планових показників»	1. Дослідно-статистичний 2. Нормативний 3. Оптимізацій 4. Лабораторних випробувань	+, -

Тест зараховується за наявності 7 правильних відповідей.

Практичне заняття № 7

(до Тем 12). Складання технологічної карти. Калькулювання витрат. (4 години).

Мета роботи:

1. Ознайомитися із процесом складання технологічної карти.
2. Облік (калькулювання) витрат на виробництво і віднесення їх на готовий продукт.

Практичне завдання:

1. Набуття практичних навичок при визначенні собівартості одиниці продукції.

Тестове завдання для перевірки знань за темою 12 Практичного заняття «Складання технологічної карти. Калькулювання витрат»

№ п/п	Питання	Можливі варіанти відповідей	Варіант відповіді
1	Нормативна ціна включає:	1. Оплату праці, матеріальні витрати, прибуток 2. Оплату праці, матеріальні витрати 3. Матеріальні витрати, прибуток	+, -
2	Чи входить у норматив собівартості відрахування на поточний ремонт та амортизацію	1. Так 2. Ні	+, -
3	Чи входить у норматив собівартості вартість землі?	1. Так 2. Ні	
4	Для забезпечення розширеного відтворення рентабельність виробництва повинна становити	1. 10% 2. 20% 3. 30%	+, -
5	Чи входить заробітна плата в нормативну ціну?	1. Так 2. Ні	+, -
6	Для забезпечення розширеного відтворення рентабельність виробництва повинна становити	1. 10% 2. 20% 3. 30%	+, -

Тест зараховується за наявності 4 правильних відповідей.

Практичне заняття № 8

(до Тем 13) Показники економічної ефективності виробництва овочів (2 години).

Мета роботи:

1. Ознайомитися із показниками економічної ефективності.
2. Навчитись розрізняти поняття економічної ефективності галузі, підприємства, досліджу

Практичне завдання:

1. Набуття практичних навичок при розрахунку показників економічної ефективності виробництва овочів

Тестове завдання для перевірки знань за темою 13 Практичного заняття «Показники економічної ефективності виробництва овочів»

№ п/п	Питання	Можливі варіанти відповідей	Варіант відповіді
1	Показники економічної ефективності розподіляють на:	1. Натуральні, вартісні 2. Матеріальні, нематеріальні	+, -
2	Рентабельність	1. Поняття, що характеризує економічну ефективність виробництва, за якої підприємство за рахунок групової виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) повністю відшкодовує витрати на її виробництво й одержує прибуток як головне джерело розширеного відтворення. 2. Співвідношення прибутку і витрат, виражене у відсотках	+, -
3	Чинники, що впливають на рентабельність виробництва розподіляються на:	1. Внутрішні і зовнішні 2. Внутрішні 3. Зовнішні	+, -
4	Чинники, що впливають на рентабельність виробництва	1. Попит, 2. Розташування підприємства, 3. Конкуренти 4. Інфляційні процеси 5. Санкції 6. Законодавство 7. Технологія	+, -
5	Собівартість одиниці продукції зменшується	1. При збільшенні посівних площ 2. При зниженні посівних площ	+, -
6	Витрати на 1 га зростають	1. При збільшенні посівних площ 2. При зниженні посівних площ	

Тест зараховується за наявності 4 правильних відповідей.

Практичне заняття № 9

(до Тем 14) Методика розрахунку економічного ефекту від впровадження інновацій (2 години).

Мета роботи:

1. Навчитись розрізняти чистий дохід базового і нового варіанту Навчитись розрізняти поняття економічної ефективності галузі, підприємства, досліджу
2. Опанувати методику розрахунку економічного ефекту від впровадження інновацій

Практичне завдання:

3. Набуття практичних навичок при розрахунку економічного ефекту від впровадження інновацій

Тестове завдання для перевірки знань за темою 13 Практичного заняття «Показники економічної ефективності виробництва овочів»

№ п/п	Питання	Можливі варіанти відповідей	Варіант відповіді
1	Економічний ефект і економічна ефективність	1. Одне поняття 2. Два різних поняття	+, -
2	Економічний ефект	1. Результативність економічної діяльності, що характеризується відношенням отриманого економічного ефекту(результату) до витрат ресурсів, які зумовили отримання цього результату 2. Співвідношення прибутку і витрат, виражене у відсотках	+, -
3	Економічний ефект вимірюється у:	1. Натуральних показниках 2. Вартісних показниках 3. Натуральних і вартісних показниках	+, -
4	Економічний ефект від впровадження нового сорту, гібриду розраховують, як:	1. Співвідношення прибутку і витрат базового варіанту, виражене в відсотках 2. Співвідношення прибутку від впровадження нового сорту, гібриду і витрат, виражене у відсотках	+, -
5	Економічний ефект від впровадження нового сорту, гібриду може складати	1. 1 тис. грн/га 2. 10 тис. грн/га 3. 100 тис. грн/га	+, -
6	Економічний ефект від впровадження нового сорту, гібриду вимірюється у	1. грн 2. % 3. кг	+, -

Тест зараховується за наявності 4 правильних відповідей.

Практичне заняття № 10

(до Теми 15) Бізнес-планування в овочівництві (2 години).

Виявлення сильних та слабких сторін підприємства, заходу (SWOT-аналіз). Складання бізнес-плану підприємства.

Мета роботи:

1. Вивчення методології бізнес-планування на основі літературних джерел.
2. Опанувати методику складання бізнес-плану.

Практичне завдання:

1. Навчитися виявляти сильні і слабкі сторони підприємства, заходу (SWOT-аналіз).
2. Опанувати практичними навиками аналізу факторів зниження ризиків підприємницької діяльності.
3. Оцінка ефективності проекту.

Тестове завдання для перевірки знань за темою 14) «Бізнес-планування в овочівництві»

№ п/п	Питання	Можливі варіанти відповідей	Варіант відповіді
1	Бізнес-план підприємства це:	1. Техніко-економічне обґрунтування нового виду діяльності підприємства у ринкових умовах 2. Програма діяльності підприємства 3. Плановий документ , який розкриває всі сторони будь-якого започаткованого комерційного проекту і дозволяє перелачати заходи щодо реалізації нової ідеї, визначати необхідне фінансове забезпечення і отримання певного зиску.	+, -
2	Яке з джерел інформаційної бази бізнес-планування не є характерним для внутрішніх даних	1. Статистична звітність 2. Статистичні бюлетені 3. Власний досвід підприємця 4. Управлінський облік.	+, -
3	Який з наведених нижче етапів не входить до логіки процесу стратегічного планування на підготовчій стадії розробки бізнес-плану	1. Проведення зовнішнього аналізу 2. Проведення внутрішнього аналізу 3. Оцінювання фінансових альтернатив 4. Аналіз стратегічних альтернатив	+, -
4	Який з наведених нижче розділів бізнес-плану не належить до переліку обов'язкових?	1. Юридичний план 2. Маркетинг план 3. План ризиків	
5	Для SWOT-аналізу	1. Заповнюється таблиця (матриця) 2. Будується графік	+, -
6	Матриця SWOT-аналіз передбачає набір факторів за такими чотирма напрямками	1. Загальноекономічні фактори зовнішнього середовища, галузеві фактори, рівень конкурентоспроможності, можливості і загрози 2. Фінанси, персонал, виробництво, маркетинг 3. Місія, цілі, стратегія, тактика 4. Зовнішні можливості, зовнішні загрози, внутрішні сильні сторони, внутрішні слабкі сторони.	+, -

Тест зараховується за наявності 4 правильних відповідей.

4. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА

4.1. Загальні рекомендації до організації самостійної роботи здобувачів

Обов'язковим елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Економічна оцінка технологій в агрономії» є самостійна робота здобувачів вищої освіти з вітчизняною і зарубіжною літературою з питань теорії, методології та практики проведення наукових досліджень. Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від нормованих навчальних занять, тобто лекційних та практичних занять.

Основні види самостійної роботи, на які повинні звертати увагу здобувачі:

- вивчення лекційного матеріалу;
- робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури;
- підготовка до практичних занять;
- підготовка до дискусій та пропонування викладачем завдань в межах практичного заняття;
- робота над рефератом (тезами, доповіддю);
- робота над індивідуальними науково-дослідними завданнями здобувачів згідно тематики їх наукової роботи;
- самоперевірка студентом власних знань за запитаннями для самодіагностики;
- підготовка до поточного та підсумкового контролю.

Опрацювання лекційного матеріалу. У системі різних форм навчально виховної роботи особливе місце належить лекції, де викладач надає здобувачу основну інформацію, навчає розмірковувати, аналізувати, допомагає опанувати ключові знання, а також спрямовує самостійну роботу здобувача.

Зв'язок лекції і самостійної роботи здобувача розглядається в таких напрямках:

- лекція як головна початкова ланка, що визначає зміст і обсяг самостійної роботи здобувача;
- методичні прийоми читання лекцій, що активізують самостійну роботу здобувачів;
- самостійна робота, яка сприяє поглибленому засвоєнню теми на базі прослуханої лекції.

Перший етап самостійної роботи починається з процесу слухання і записування лекції. Правильно складений конспект лекції – найефективніший засіб стимулювання подальшої самостійної роботи студентів. Здобувач повинен чітко усвідомити, що конспект – це короткий тезовий запис головних положень навчального матеріалу. Складання і вивчення конспекту – перший етап самостійної роботи студента над вивченням теми чи розділу. Конспект допомагає в раціональній підготовці до практичних занять, заліку, у визначенні напрямку і обсягу подальшої роботи з літературними джерелами.

Під час підготовки до лекції здобувач повинен опрацювати матеріал попередньої лекції з використанням підручників та інших джерел літератури. На лекціях висвітлюють тільки основні теоретичні положення та найбільш актуальні проблеми, тому більшість питань виноситься на самостійне опрацювання.

Підготовка до практичних занять. Підготовка до практичних занять розпочинається з опрацювання лекційного матеріалу. Здобувач повинен самостійно ознайомитися з відповідним розділом робочої програми, підготувати відповіді на контрольні запитання, які подані в програмі у певній послідовності згідно з логікою засвоєння навчального матеріалу.

Практичні заняття збагачують і закріплюють теоретичні знання здобувачів, розвиваючи їх творчу активність, допомагають у набутті практичних навичок роботи за предметом навчальної дисципліни.

У процесі підготовки до практичних занять самостійна робота здобувачів є

обов'язковою частиною навчальної роботи, без якої успішне і якісне засвоєння навчального матеріалу неможливе. Це свідчить про необхідність керування самостійною роботою з боку викладача завдяки проведенню цілеспрямованих організаційних і контрольних заходів.

У разі, коли здобувач не може самостійно розібратися в якомусь питанні, він може отримати консультацію у викладача (згідно з графіком проведення консультацій). Добре організовані консультації дозволяють спрямувати самостійну роботу в потрібному напрямі, зробити раціональною і підвищити її ефективність.

4.2. Питання для самостійного опрацювання

До змістовного модуля 1

«Наукові засади формування та функціонування галузі овочівництва»

Тема 1. Наукові засади та основні принципи формування агарного ринку. Особливості ринку сільськогосподарської продукції в Україні. Формування і функціонування ринку овочевої продукції, закономірності та особливості.

Теоретичні основи і соціально-економічна сутність ринку овочевої продукції, методологія, понятійний апарат, економічний зміст. Наукові засади та основні принципи формування агарного ринку. Особливості формування ринку сільськогосподарської продукції в Україні. Формування і функціонування ринку овочевої продукції, закономірності та особливості. Аналіз кон'юнктури.

Тема 2. Законодавче та наукове забезпечення галузі овочівництва. Нормативно-правові акти. (10 годин).

Інноваційно-інвестиційна стратегія розвитку овочівництва. Нормативно-правова база інноваційного розвитку агропромислового комплексу України. Шляхи вдосконалення нормативно-правового забезпечення галузі овочівництва. Розробка інноваційних програм і проектів розвитку овочівництва у межах регіональної стратегії інноваційного розвитку.

Тема 3. Тенденції розвитку світового та національного овочевого ринку. Динаміка змін. (10 годин).

Тенденції розвитку галузі овочівництва в Україні, світі та країнах СНД. Динаміка показників зміни посівних площ, валових зборів та рівня урожайності. Темпи росту, аналіз показників. Встановлення причин. Перспективи розвитку. Аналіз кон'юнктури.

Тема 4. Роль галузі овочівництва в системі продовольчого ринку. Баланси споживання і виробництва овочевої продукції в Україні. (8 годин).

Індикатори продовольчої безпеки України. Методика складання зведеного прогнозного балансу та споживання овочів. Періодичність складання, інформаційна база.

Тема 5. Світовий розвиток та сучасний стан розвитку галузі насінництва. Логістика, оператори ринку. (10 годин).

Сучасний стан розвитку галузі насінництва на національному та світовому рівнях. Основні оператори ринку, експортно-імпортні операції. Напрямки ефективного розвитку насінництва. Шляхи підвищення ефективності виробництва насіння.

Тема 6. Регіональні, зональні та структурні зміни у виробництві основних овочевих культур. Аналіз причин. (12 годин).

Тенденції та особливості розвитку ринків окремих овочевих культур. Визначення частки окремих овочевих культур в системі овочевого ринку. Аналіз причин порушення зонального вирощування овочів. Пропозиції щодо вдосконалення науково обґрунтованої структури посівних площ за регіонами на основі ефективних рішень в овочівництві.

Тема 7. Проблеми та перспективи розвитку товарного овочівництва в Україні. (8 годин).

Вплив змін форм власності на вирощування овочів. Великотварні і дрібнотоварні господарства, їх роль і значення при виробництві овочів.

Тема 8. Стан і розвиток захищеного ґрунту в Україні, особливості, перспективи. (8 годин).

Місце, значення і роль захищеного ґрунту у виконанні соціальних функцій. Тенденції формування захищеного ґрунту, ємність ринку. Проблеми і перспективи функціонування галузі захищеного ґрунту.

Тема 9. Підвищення рівня концентрації, спеціалізації та інтенсифікації виробництва овочів. Кооперація в овочівництві. (8 годин).

Організаційно-економічний механізм, формування ефективної інфраструктури овочевого ринку. Напрями підвищення рівня інтенсифікації на овочевому ринку. Розвиток кооперації.

Тема 10. Маркетинг в овочівництві. Концепції, принципи та функції. Напрями реалізації концепції соціально-етичного маркетингу. Канали збуту овочевої продукції. (8 годин).

Конкурентоспроможність овочевої продукції. Формування ефективної системи реалізації овочевої продукції. Концепції, принципи та функції. Напрями реалізації концепції соціально-етичного маркетингу. Канали збуту овочевої продукції.

До змістовного модуля 2.

Калькулювання витрат, нормативи собівартості, бізнес-планування

Тема 11. Удосконалення цінового механізму в ринкових умовах. Нормативи собівартості. (12 годин).

Особливості встановлення ціни на овочеву продукцію. Фактори ціноутворення (базові, кон'юнктурні, регулюючі). Нормативний метод встановлення ціни.

Тема 12. Складання технологічної карти. Калькулювання витрат. (14 годин).

Складання технологічної карти. Облік (калькулювання) витрат на виробництво і віднесення їх на готовий продукт. Визначення собівартості одиниці продукції.

Тема 13. Показники економічної ефективності виробництва овочів (12 годин).

Економічна ефективність (галузі, підприємства, досліду, використання результатів НДР). Показники економічної ефективності виробництва овочів (натуральні, вартісні). Прибуток. Рентабельність.

Тема 14. Методика розрахунку економічного ефекту від впровадження інновацій. (12 годин).

Чистий дохід базового і нового варіанту. Методика розрахунку економічного ефекту від впровадження інновацій.

Тема 15. Бізнес-планування в овочівництві (10 годин).

Методологія бізнес-планування. Виявлення сильних та слабких сторін підприємства, заходу (SWOT-аналіз). Складання бізнес-плану підприємства. Зиження ризиків підприємницької діяльності. Оцінка ефективності проекту.

5. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

За освоєння матеріалу змістовних модулів використовуються такі види контролю: поточний, періодичний (проміжний), підсумковий.

Поточний контроль – контроль рівня знань та вмінь у процесі навчання, який проводиться на лекціях, лабораторно-практичних заняттях.

Підсумковий контроль – це контроль, який здійснюється і кінці вивчення курсу. Це підсумковий залік.

Підсумковий залік – це форма підсумкової атестації, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем: теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр (лекційний, практичний, самостійна підготовка). Підсумковий залік проводиться у формі тестування. Здобувач допускається до здачі заліку, якщо ним було виконане ІНДЗ у формі реферату.

Курсом передбачено:

1. Відвідування лекцій (за кожну лекцію) 2 бали – 24 бали
2. Відвідування практичних занять (за кожне заняття) 2 бали – 26 балів.
3. Здачу заліку – 30 балів

На підсумковий залік аспірант повинен надати:

А) Тести по кожному практичному заняттю)

До змістовного модуля 1 «Економічна оцінка технологій в агрономії»:

- Тести практичних занять – 5 тестів (5 балів)

До змістовного модуля 2 «Інтелектуальна власність та патентні дослідження»

- Тести практичних занять – 5 тестів (5 балів)

В) Реферат – 10 балів

Загальна сума балів - 100

Розподіл балів, які отримують аспіранти за складовими дисципліни

Найменування складових дисципліни	Бал оцінювання за складовими дисципліни	Загальна сума балів за складовими дисципліни	політика опанування дисципліни	
Відвідування лекцій (за кожну лекцію)	2 бали	24 години (12 лекцій) x 2 балів = 24 бали	Відвідування (участь в дистанційному режимі)	Кожне заняття
Відвідування практичних занять (за кожне заняття)	2 бали	26 годин (13 занять) x 2 балів = 26 балів	Відвідування (участь в дистанційному режимі)	Кожне заняття
Тести по кожному практичному заняттю)	1 бал	2 модулі x 5 тестів за практичне заняття = 10 балів	Дотримання принципів академічної доброчесності	Повне дотримання принципів академічної доброчесності
Підготовка реферату	10 балів	10 балів	Дотримання принципів академічної доброчесності	Повне дотримання принципів академічної доброчесності
Залік	30 балів	30 балів	Дотримання принципів академічної доброчесності	Повне дотримання принципів академічної доброчесності
Умови зарахування	2 бали		Дотримання	Повне

пропущених занять (у т. ч. пропущених онлайнлекцій) - Написання рефератів по кожному пропущеному заняттю			принципів академічної доброчесності	дотримання принципів академічної доброчесності
Всього	-	100	-	-

Шкала оцінювання: ECTS ТА НАЦІОНАЛЬНА

Сума балів за всі види навчально – наукової діяльності	Оцінка рівня засвоєння лекційного, семінарського, практичного, лабораторного матеріалу, самостійно набутих навичок та знань	
	за ECTS	за національною шкалою
90–100	A	зараховано
82–89	B	
74–81	C	
64–73	D	
60–63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Основна література:

Монографії:

1. Удосконалення науково-обґрунтованої структури посівних площ за регіонами на основі ефективних рішень в овочівництві: [моногр.] / О.М. Могильна, О.В. Куц, В.П. Рудь, Л.А. Терьохіна, С.М. Кормош, Л.М. Урюпіна, О.П. Стовб'ір, Є.О. Духін, С.М. Даценко, В.В. Кузьменко, Є.В. Зінченко, В.В. Сидора, А.В. Яковченко]. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2020. 248 с. ISBN 978-966-949-664-5.
2. Адаптивна технологія вирощування насіння моркви: [моногр.] / за ред. О.Д. Вітанова – Вінниця // Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2020. 204 с. ISBN 978-966-949-678-2.
3. Енергоефективна технологія вирощування насіння буряка столового: [моногр.] / за ред. О.Д. Вітанова, О.М. Могильної, О.В. Романова - Вінниця: ТОВ «Нілан», 2020. 275 с. ISBN 978-966-924-844-2.
4. Методичні рекомендації «Наукове забезпечення розвитку інтенсивних систем землеробства на зрошуваних землях відповідно до спеціалізації сільськогосподарських підприємств»: [моногр.] / За науковою редакцією: М.І. Ромащенко, Р.А. Вожегової, А.П. Шатковського Грановської // - Херсон.: Олді-Плюс, 2020. – 456 с.
5. Методологічні аспекти еколого-економічного розвитку органічного овочівництва в Україні. Інституційне забезпечення: [моногр.] / [О.М. Могильна, О.В. Муравйов, В.П. Рудь та ін.] – В.: ТОВ «ВП Плеяда», 2017. – 92 с.
6. Методологія адаптивної системи вирощування овочевих культур / [Муравйов В.О., Вітанов О.Д., Зелендін Ю.Д., Чефонова Н.В., Мельник О.В., Семибратська Т.В., Куц О.В., Рудь В.П. та ін.]. – Х.: ТОВ «ВП «Плеяда», 2017. – 48 с.
7. Наукові засади розвитку аграрного сектора економіки південного регіону України: [моногр.] / За науковою редакцією: Ромащенко М.І., Вожегової Р.А., Шатковського А.П. // - Херсон.: ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. – 438 с. (авторський внесок – 5%, автором підготовлено розділ 5.3. «Наукові засади розвитку овочівництва», с. 290-321) ISBN 978-966-289-163-8.
8. Наукові основи виробництва органічної продукції в Україні» [моногр.] // За ред. Я.М. Гадзала, В.Ф. Камінського // - К.- 2016. - С. 544-591. – 596 с.
9. Рудь В.П. Маркетинг в овочівництві [моногр.] / Корнієнко С.І., Романова Л.В., Рудь В.П., Гуменюк А.В. / За ред. С.І. Корнієнка. – Вінниця.: ТОВ «Нілан – ЛТД», 2014 – 288 с.
10. Економічна ефективність виробництва овочів до 195-річчя заснування ХНАУ ім. В.В.

Докучасва: [моногр.] / О.В. Ульянченко, В.С. Роганіна, В.П. Рудь, О.О. Кіях, Ю.Ю. Черненко. – Х.: Віровець А.П. «Апостроф». – 2011. – 288 с.

12. Овочеві культури, картопля, баштанні культури: [моногр.] // Наукові основи агропромислового виробництва в зоні Лісостепу України / редкол.: М.В. Зубець (голова), В.П. Ситник, М.Д. Безуглий та ін.]. – Київ.: «Аграрна наука». – 2010. – 980 с. (авторський внесок 5%, автором підготовлено підрозділ «Овочеві культури, картопля, баштанні культури»).

13. Наукові основи агропромислового виробництва в зоні Полісся і Західному регіоні України: [моногр.] / редкол.: М.В. Зубець (голова), В.П. Ситник, М.Д. Безуглий та ін.]. – Київ.: «Аграрна наука». – 2010. – 944 с.

14. Сучасні технології в овочівництві / За ред. К. І. Яковенка. Х. : ІОБ УААН, 2001. 128 с.

15. Операційні технології виробництва овочів / За ред. О. С. Болотських. К. : Урожай, 1988. 344 с.

16. Сич З. Д. Післязбиральні технології доробки овочів для логістики і маркетингу : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / З. Д. Сич, І. О. Федосій, Г. І. Подпрятков ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. К. : [б. в.], 2010. 440 с.

17. Обзор развития овощеводства и бахчеводства в государствах – членах Евразийского экономического союза за 2013-2017 годы Москва: «Департамент агропромышленной политики» - 2018 – 96 с. [Електронний ресурс]. URL: http://www.eurasiancommission.org/ru/act/prom_i_agroprom/dep_agroprom/sensitive_products/Documents pdf.

Галузеві комплексні програми, концепції:

1. Концепція органічного виробництва овочевої продукції в Україні до 2020 року (проект). Як складова Концепції органічного виробництва сільськогосподарської продукції в Україні до 2020 року / О.М. Могильна, В.О. Муравйов, Т.К. Горова, В.П. Рудь та ін.// – 2017. - Х.: «ІОБ НААН», 24 с.

2. Концепція органічного виробництва сільськогосподарської продукції в Україні /за ред. Я.М. Гадзало, А.С. Заришняка та В.Ф. Камінського // – 2015. - К.: ННЦ «Інститут землеробства» НААН. – 2015 – К.: «ННЦ «Інститут землеробства НААН», 42с.

3. Концепція виробництва овочево-баштанної продукції в Україні на період до 2015 року /С.А. Балюк, М.І. Ромащенко, М.В. Лісовий, О.Д. Вітанов, В.П. Рудь, О.О. Кіях // За ред. С.А. Балюка. – Харків.: ННЦ «ІГА ім. О.Н. Соколовського. – 2012. – Вид. «Міськдрук». – 28 с.

4. Концепція органічного виробництва овочевої продукції в Україні на період до 2025 року (проект). / Ю.Д. Зелендін та ін О.М. Могильна, О.В. Куц, В.П. Рудь, О.Д. Вітанов, О.І. Онищенко, Л.А. Терьохіна, , Л.М. Урюпіна, О.П. Стовб'ір, В.В. Сидора // - 2020. Х.: «ІОБ НААН». – 17 с.

5. Програма «Органічне виробництво овочевої продукції в Україні на період до 2025 року» (науково-технологічний супровід) / Ю.Д. Зелендін та ін О.М. Могильна, О.В. Куц, В.П. Рудь, О.Д. Вітанов, О.І. Онищенко, Л.А. Терьохіна, Л.М. Урюпіна, О.П. Стовб'ір, В.В. Сидора // - 2020. Х.: «ІОБ НААН». – 34 с.

6. Галузева програма «Малопоширені овочеві культури – 2025» (науковий аспект) / С.І. Корнієнко, Т.К. Горова, О.М. Могильна, В.П. Рудь та ін. // - Х.: ТОВ «ВП Пляда» - 2017. – 100 с.

7. Галузева програма «Овочі України – 2020» - С.І. Корнієнко, Т.К. Горова, В.О. Муравйов, О.М. Могильна, В.П. Рудь та ін. – Вінниця.: ТОВ «Нілан – ЛД», 2016. – 40 с.

8. Галузева програма «Овочі України – 2015» / Корнієнко С.І., Горова Т.К., Гончаров О.М., Вітанов О.Д., Онищенко О.І., Могильна О.М., В.П. Рудь та ін.- Х.: «Пляда. – 2012. – 56 с.

Методичні рекомендації:

1. Методичні рекомендації "Щодо складання зведеного балансу та споживання овочів" / [[О.М. Могильна, В.П. Рудь, Л.М. Урюпіна, О.П. Стовб'ір, О.І. Яковченко, А.В. Яковченко, Сидора В.В.].- Селекційне: Інститут овочівництва і баштанництва НААН. – 32 с.

2. Науково-методичні рекомендації з розробки механізму трансферу інноваційних

технологій, науково-консультаційного та інформаційного забезпечення / [Терьохіна Л.А., Ільїнова Є.М., Рудь В.П., Мозговський О.Ф., Яковченко А.В., Леус Л.Л., Сидора В.В.]. – 2020, Селекційне: Інститут овочівництва і баштанництва НААН. – 24 с.

3. Зміна продуктивності зрошуваної овоче-кормової сівозміни та трансформація основних показників родючості чорнозему типового за систематичного застосування добрив (науково-практичні рекомендації) / В.Ю. Гончаренко, С.А. Балюк, О.М. Могильна, О.В. Куп, Т.В. Парамонова, В.П. Рудь // Х.: ІООБ НААН «Плеяда», 2018. – 56 с. (авторський внесок 15% , економічна ефективність застосування добрив).

4. Методичні рекомендації: з удосконалення цінового механізму на ринку насіння овочевих культур вищих репродукцій / С.І. Корнієнко, Г.В. Сергєєв, В.П. Рудь та ін. // – ІОБ НААН. – «Плеяда». – 2013. - 34 с.

5. Методичні рекомендації. Визначення економічної ефективності результатів науково-дослідних робіт в овочівництві / О.В. Ульянченко, Г.І. Яровий, В.П. Рудь та ін. //- ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. – 2011. - 27 с.

Нормативно-правові акти:

Закони України:

- «Про державну підтримку сільського господарства України»;
- «Про продовольчу безпеку»;
- «Про безпечність та якість харчових продуктів»;
- «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини» від 03.09. 2014 № 425-VII;
- проект Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» (відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 36, ст.275) (Із змінами, внесеними згідно із Законом № 2740-VIII від 06.06.2019, ВВР, 2019, № 28, ст.116)

Постанови КМУ:

- Постанова Кабінету міністрів України від 14 квітня 2000 р. N 656 Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/656-2000-Text>.

- Про затвердження Порядку ведення Переліку органів іноземної сертифікації від 26.05.2020 № 985

- Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру операторів, що здійснюють виробництво продукції відповідно до вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, Державного реєстру органів сертифікації у сфері органічного виробництва та обігу органічної продукції, Державного реєстру органічного насіння і садивного матеріалу від 12 лютого 2020 р. № 87

- Про затвердження Порядку сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2019 р. № 970

- Про затвердження Порядку (детальних правил) органічного виробництва та обігу органічної продукції (Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 826 від 09.09.2020, № 1032 від 21.10.2020)

Накази:

Про затвердження Порядку підтвердження спеціальних знань інспектора з органічного виробництва та/або обігу органічної продукції у сфері органічного виробництва від 19.03.2019 № 143

Про затвердження державного логотипа для органічної продукції від 22.02.2019 № 67

Про затвердження Переліку речовин (інгредієнтів, компонентів), що дозволяється використовувати у процесі органічного виробництва та які дозволені до використання у гранично допустимих кількостях від 09.06.2020

№ 1073

Про затвердження Порядку розгляду апеляцій на рішення органів сертифікації від 17.06.2020 № 1141

Про затвердження форми заявки на внесення до Державного реєстру органів сертифікації у сфері органічного виробництва та обігу органічної продукції від 30.01.2020 № 109

- «Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 03.09.2017 № 1073. URL: <https://docs.dtkr.ua/download/pdf/1220.2658.1>

Методики:

«Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, затверджені Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р. № 1277. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13> Text

Додаткова література

1. Скидан О.В. Продовольча сфера України в умовах глобалізаційних викликів. Економіка України. 2009. № 11. С. 53–64.

2. Сарапіна О.А. Тенденції розвитку ринку овочевої продукції в умовах глобалізації економіки / О.А. Сарапіна // Глобальні та національні проблеми економіки. — 2014. — С. 96—100.

3. Андрюшко А. Приклад ефективного маркетингу плодоовочевої продукції в Польщі / А. Андрюшко [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.docme.ru/doc/121792/progurtovi_rinki

4. Логоша Р.В. Маркетингові дослідження ринку овочів в Україні / Р.В. Логоша // Зб. наук. праць Вінницького нац. аграр. ун-ту. Сер. "Економічні науки". — Вінниця: ВНАУ, 2012. — Вип. 4 (70). — Т. 2.

5. Кучеренко Т. Экономическая эффективность выращивания овощей открытого грунта / Т. Кучеренко // Овощеводство. — 2014. — № 11., с. 24-26.

6. Сухий П.О. Сучасний стан та перспективи розвитку овочівництва в Україні / П.О. Сухий, М.Д. Заячук // Ученые записки Таврич. нац. ун-та им. В.И. Вернадского. — 2012. — № 3. — С. 38—48.

8. Як харчуватися під час пандемії коронавірусу: поради експертів [16.03.2020]. URL: <https://ckp.in.ua/health/21144>.

9. Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку овочівництва на період до 2025 року. Розпорядження Кабінету міністрів України від 21 жовтня 2020 року № 1333-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1333-2020-p> . Text.

10. ТОП-5 производителей овощей в Украине. URL: <https://delo.ua/business/top-5-proizvoditelej-ovoschej-v-ukraine-323878/>.

11. Рудь В.П. До питання інституційного забезпечення органічного виробництва // Електронний науково-практичний журнал «Східна Європа: економіка, бізнес та управління». — Дніпро.: ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» — Випуск 5(05). — 2016 — С. 84-89.

12. Стратегічні напрями розвитку галузі овочівництва України / С.І. Корнієнко, В.П. Рудь, Кіях О.О., Терьохіна Л.А. // Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. - серія «Економічні науки». — 2012. - №8. - С. 26-33.

13. Перспективи розвитку галузі овочівництва в Харківській області / Корнієнко С.І., В.П. Рудь, Кіях О.О., Терьохіна Л.А. // Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. - серія «Економічні науки». — 2012. - №7. — С. 66-73.

14. Роль овочевого ринку при виконанні соціальних функцій / В.П. Рудь // Вісник ХНАУ. — 2011. - №4. — С. 213-219.

15. Сучасний стан галузі овочівництва та перспективи розвитку / В.П. Рудь, О.О. Кіях // Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. - серія «Економічні науки». — 2011. - № 3. - С. 146-154.

16. Витратно-ціновий аналіз виробництва овочевої продукції // В.П. Рудь / Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва - Серія «Економічні науки». - 2010. - № 8. — С. —70-76.

17. Ринок овочів та продовольча безпека України / В.П. Рудь // Міжнародний науково-виробничий журнал «Економіка АПК». - 2010. - № 6 (188). — С. 55- 57.

18. Формування витрат та цін при виробництві овочів / В.П. Рудь // Збірник наукових праць Сумського національного аграрного університету. – Серія – «Економіка та менеджмент». – Вісник СНАУ. – 2010. – Випуск 9/2. – С. 99-102.

19. Значення овочевого ринку у продовольчій безпеці України / В.П. Рудь // Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. – серія «Економіка АПК і природокористування» – 2009. – № 11. – С. 363-368.

20. Проблеми розвитку і регулювання овочепродуктового підкомплексу в Україні / В.П. Рудь // Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. – серія «Економіка АПК і природокористування». – 2009. – № 14. – С. 110-117.

21. Проблеми розвитку овочевого ринку в Україні / В.П. Рудь // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства. – Серія «Економічні науки». – Вип. 84. – Харків.: ХНУТСГ. – 2009. – С. 260-267.

22. Значення овочевого ринку в продовольчій безпеці України / В.П. Рудь // Збірник наукових праць Уманського державного аграрного університету. – 2009. – Вип. 72. – Частина 2. – «Економіка». – С. 239-244.

23. Перспективи українського овочівництва у період глобалізації / Г.І. Яровий, В.П. Рудь, О.О. Кіях // Збірник наукових праць Харківського національного технічного університету. – Серія «Економічні науки». – Х.: ХНУТСГ. – 2007р. – Випуск 66. – С. 390-401.

24. Розвиток інноваційної діяльності у насіннєвому сегменті овочевого ринку / Л.А. Терьохіна Л.А., В.П. Рудь, О.П. Стовб'ір, Т.О. Рудницька // Всеукраїнський науково-виробничий журнал „Інноваційна економіка” – Тернопіль.: ТІ АПВ УААН – 2007. – № 2/4. – С. 204-210.

24. Інноваційна діяльність на овочевому ринку та її роль у забезпеченні продовольчої безпеки // Електронне наукове фахове видання «Економіка та суспільство». – 2016. – Випуск 7. – Мукачєво.: Мукачівський державний університет. – С. 138-146.

25. Інституційно-правове регулювання органічного овочівництва / Науково-економічний журнал «Інтелект ХХІ» / - 2018. № 4. – К.: Національний університет харчових технологій «Інститут проблем конкуренції» - ВД "Гельветика" – С. 82-87.

26. Інституційне забезпечення розвитку органічного виробництва // Науково-економічний журнал «Інтелект ХХІ» / - 2016. № 6. – К.: Національний університет харчових технологій «Інститут проблем конкуренції» - ВД "Гельветика" – С. 124-135.

25. Овочевий ринок в системі забезпечення продовольчої безпеки країни// В.П. Рудь / Вісник Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова – Серія «Економіка». – Одеса.: ВД «Гельветика». – 2014. – том 19. – Випуск 2/2. – С. 158-162.

26. Овочевий ринок. Аспекти формування продовольчої безпеки України / В.П. Рудь // Науковий вісник Херсонського державного університету. – Серія «Економічні науки». – Випуск 5, частина 1. – 2014. – Х.: Херсонський державний університет, ВД «Гельветика». – С. 251-255.

27. Зональне розміщення виробництва томата в Україні / Могильна О.М., Рудь В.П., Терьохіна Л.А., Урюпіна Л.М., Стовб'ір О.П., Сидора В.В. // Міжвідомчий тематичний науковий збірник «Овочівництво і баштанництво» - 2020. – № 66. – Х.: «Плеяда». – С. 89-100.

28. Морква м'ясиста: зональне виробництво, наукове забезпечення / Рудь В.П., Терьохіна Л.А., Урюпіна Л.М., Стовб'ір О.П., Сидора В.В. // Міжвідомчий тематичний науковий збірник «Овочівництво і баштанництво» - 2019. – № 66. – Х.: «Плеяда». – С. 91-102.

29. Пріоритетні напрями наукового забезпечення виробництва малопоширених видів овочевих рослин в Україні / Могильна О.М., Рудь В.П., Хареба О.В. та ін. // Міжвідомчий тематичний науковий збірник «Овочівництво і баштанництво» - 2018. – № 64. – Х.: «Плеяда». – С. 75-88.

30. Розвиток органічного виробництва овочів / Могильна О.М., Муравйов В.О., Рудь В.П., Терьохіна Л.А. // Міжвідомчий тематичний науковий збірник «Овочівництво і баштанництво» - 2017. – № 63. – Х.: «Плеяда». – С. 7-17.

31. Органічне овочівництво: досягнення інституту /С.І. Корнієнко, О.Д. Вітанов, В.О. Муравйов, С.І. Кондратенко, В.П. Рудь, О.В. Куц // Міжвідомчий тематичний науковий збірник

«Овочівництво і баштанництво»- 2016. - № 62. - Х.: «Плеяда». – С. 7-19.

32. Основні положення галузевої комплексно програми «Овочі України – 2020» // С.І. Корнієнко, В.П. Рудь / Міжвідомчий тематичний науковий збірник «Овочівництво і баштанництво» - 2015. - № 61. – С. 17-34.

33. Проблеми розвитку ринку картоплі в Україні / В.П. Рудь, О.В. Муравйова, В.В. Сидора // Міжвідомчий тематичний науковий збірник «Овочівництво і баштанництво» – 2015.- Вип. 61. – с. 193-200.

34. Концептуальні основи розвитку овочівництва та забезпечення продовольчої безпеки / С.І. Корнієнко, В.П. Рудь, О.О. Кіях, Л.А. Терьохіна // Міжвідомчий тематичний науковий збірник «Овочівництво і баштанництво» - 2012. № 58. – С. 7-18.

35. Виробництво цибулі ріпчастої в Україні та його наукове забезпечення / В.П. Рудь, О.О. Кіях, Є.М. Ільїнова // Міжвідомчий тематичний науковий збірник «Овочівництво і баштанництво» - 2012. - № 58.

Інформаційні ресурси

Пошукові системи мережі Інтернет – GOOGLE, Rambler, Yandex тощо.

Інформаційно-пошукові системи - GOOGLE Scholar, ГЛОБОС, Science Tehnology, AGRIS (<http://agris.fao.org/agris-search/index.do>), AGRO-PROM, Math Search.

Електронні бази даних (БД):

<http://nbuv.gov.ua>

<http://dnsgb.com.ua>

<http://sops.irbis24.org>

<http://library.vadimstepanov.ru/database.htm>

AGRICOLA (<http://agricola.nal.usda.gov>)

AGROS (<http://www.cnshb.ru>)

УКРАГРОТЕКА (<http://dnsgb.com.ua/dnsgb.html>)

CAB Abstracts (<http://www.cababstractsplus.org/>)

ФАО (<http://www.fao.org/agora/ru/>)

Directory of Open Access Journals (DOAJ) (<https://doaj.org>)

КОМПАСС (<http://ua.kompass.com>)

Базова історична література по сільському господарству 18-20 ст.

(<http://chla.library.cornell.edu>)

ДСУ Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>

FAOSTAT [Електронний ресурс]. URL: <http://faostat.fao.org>

Укл. Рудь В.П.

Методичні вказівки
до виконання практичних, семінарських занять
та самостійної роботи з дисципліни з дисципліни:
«Економічна оцінка технологій в агрономії»

для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у галузі знань
20 «Аграрні науки та продовольство», спеціальність 201 «Агрономія»

Комп'ютерна верстка : Рудь В.П.

2021